

1971:6

(Ersätter meddelanden 1962:8, 1963:4 och 1963:8)

STATENS BRANDINSPEKTION

MEDDELANDEN

Brandsynfrister m m

Vid tillkomsten av nu gällande brandlagstiftning - brandlagen den 30 mars 1962 (nr 90) och brandstadgan den 30 mars 1962 (nr 91) - uttalade departementschefen, ifråga om brandsynens omfattning m m, i proposition nr 12/1962 bl a följande (s 77):

Önskemålet att koncentrera resurserna där de bäst behövs tillgodoses i förslaget genom en indelning av brandsyneobjekten i riskklasser med regelbunden brandsyn i sådana byggnader, upplag och andra anläggningar, som är särskilt brandfarliga eller där brand kan medföra fara för ett större antal människor, medan det stora flertalet bostadshus endast blir föremål för tillsyn i samband med sotning.

Detta uttalande blev sedan vägledande vid utformningen av brandstadgans föreskrifter om brandsyn (12-14 samt 18 §§), dvs bl a regelbunden brandsyn, eldstadsbrandsyn och särskild brandsyn. Nu angivna paragrafer ger ytterligare ett flertal viktiga föreskrifter ifråga om brandsyneverksamhetens genomförande.

Enligt lämnade direktiv (proposition nr 12/1962, s 77) ankommer det på statens brandinspektion att till brandchefernas ledning utfärda anvisningar rörande de typer av byggnader och anläggningar som bör bli föremål för regelbunden brandsyn.

Brandinspektionen har utfärdat preliminära anvisningar härför i ett meddelande, 1962:8 Ny brandlagstiftning.

I ett annat meddelande, 1963:4 Brandsynfrister, har brandinspektionen framhållit, att den funnit det vara lämpligt att avvakta med utfärdandet

Skannat av Utkiken

Statens brandinspektion, Sturegatan 29^{II}, 114 36 Stockholm. Tel 08/24 51 90.

av "de definitiva anvisningarna" i väntan på att "närmare erfarenheter skall utvinnas ur 1963 års brandsynearbete".

På grundval av de erfarenheter som gjorts under de gångna åren kan konstateras, att en översyn av de hittills rekommenderade brandsynfristerna är motiverad. En sådan översyn har genomförts av en inom statens brandinspektion tillsatt arbetsgrupp med företrädare för Svenska Kommunförbundet, Svenska Brandbefälets Riksförbund och brandinspektionen.

Anvisningarna har utfärdats efter hörande av arbetarskyddsstyrelsen, statens brandskola, statens planverk, Svenska Kommunförbundet, brandcheferna i Stockholm, Göteborg, Malmö och på Gotland, Föreningen Sveriges länsbrandinspektörer, Svenska Brandbefälets Riksförbund, Sveriges Skorstensfejaremästares riksförbund, Svenska Brandförsvarsföreningen och Svenska Försäkringsbolags Riksförbund.

Stockholm den 1 juni 1971

STATENS BRANDINSPEKTION

Sven Hultqvist /Jarl Larsson

Principerna för ändrad indelning av objekten i olika brandsynefrister

Vid översynen av fristerna för regelbunden brandsyn har det framstått som angeläget att inte bara rekommendera en modifiering av hittillsvarande frister utan också att få till stånd nya "fristtyper" samt att ändra principerna avseende indelningen i olika objektklasser.

Vad först angår den föreslagna ändringen av fristtyperna - hittills 1 år respektive 2-5 år - har det bedömts lämpligt med frister om 1, 2 respektive 4 år, eftersom det är av vikt, att en enhetlig fristindelning i hela landet såvitt möjligt sker liksom en rationell arbetsfördelning för brandsyneförrättarna.

Genom att tillämpa endast tre fristtyper underlättas indelningen av brandsyneobjekten. En sådan indelning har företagits i enlighet med vad som närmare framgår av bifogade bilaga. Av innehållet i denna framgår vidare, att antalet objektklasser - tidigare 19 - föreslagits reducerade till 4, kallade A, B, C och D.

Med utgångspunkt från faran för brands uppkomst och spridning har bl a följande frågeställningar varit vägledande:

- 1) förekommer inom objektet normalt ett stort eller ringa antal människor ?
- 2) är dessa människor väl eller mindre väl orienterade inom objektet och förtrogna med de brandrisker som förekommer där ?
- 3) är människorna inom objektet rörelsehindrade på grund av sjukdom eller av annat skäl ?

Vissa frågor av formell natur

Brandinspektionen har ansett det angeläget att något beröra vissa frågor av formell natur, vilka vållat ovisshet vid tillämpningen av brandstadgans olika föreskrifter om brandsyn.

Bevisbördan

Här föreligger nu ett utslag av Regeringsrätten (19.9.1968). Bakgrunden var följande. Vederbörande brandsyneförrättare hade föreskrivit:

skorstensfejarmästaren tillkallas för röktrycksprov av skorstenen; de elektriska installationerna besiktigas av fackman.

Länsstyrelsen avslag de av fastighetsägaren anförda besvären. Regeringsrätten förklarade emellertid, att vad angick föreläggandet för fastighetsägaren "att tillkalla skorstensfejarmästaren för röktrycksprov av skorstenen och att låta fackman besiktiga de elektriska installationerna, åligger det icke den enskilde att föranstalta om sådana undersökningar för att visa, att brist ej föreligger. Föreläggandet är således i dessa delar icke lagligen grundat".

Om brandsyneförrättare anser sig ha anledning misstänka, att sådana brister föreligger som kan innebära fara för brands uppkomst och spridning, men brandsyneförrättaren själv saknar tillräcklig fackkunskap på det aktuella området - t ex ifråga om elektriska anläggningar - har han rätt tillkalla sakkunnig. På grundval av dennes utlåtande kan därefter brandsyneprotokollet utfärdas. Detta innebär sålunda inte bara att det åligger brandsyneförrättaren - och inte den enskilde (ägaren, nyttjanderättshavaren) - att påvisa förekommande brister utan även att arvoderingen av den sakkunnige i sådana fall skall åvila kommunen.

Eldstadsbrandsyn

Eldstadsbrandsyn utförs i samband med föreskriven sotning av skorstensfejarmästaren eller på dennes ansvar av kvalificerad personal med gesäll- eller mästareutbildning. Eventuellt föreläggande får utfärdas endast av skorstensfejarmästaren. Fristen för eldstadsbrandsyn bör vara ett år, men för byggnad innehållande endast objekt med längre sotningsfrist än ett år (bostadshus med enbart imkanaler, vissa fritidshus etc) kan brandsynefristen utsträckas i motsvarande grad.

Eldstadsbrandsyn avser i första hand eldstad och annan kanalansluten förbränningsanordning, vilka inte är inrättade för eldning uteslutande med gas, jämte tillhörande rökkanaler samt imkanaler. Även den närmaste omgivningen kring sotningspliktig kanal såsom skorsten och tak med därtill hörande byggnadsdelar innefattas i eldstadsbrandsynen. Om ventilationskanal är anordnad i nära anslutning till sotningspliktig kanal - exempelvis placerad i gemensam skorsten - omfattar eldstadsbrandsynen även denna del av ventilationskanalen. Till eldstadsbrandsynen hänförs även eldningsapparat med tillhörande reglerings- och säkerhetsorgan.

Särskild brandsyn

Särskild brandsyn enligt 12 § 3 mom brandstadgan den 30 mars 1962 (nr 91)

Skannat av Utkiken

skall hållas, när brandchefen eller länsstyrelsen på grund av speciella omständigheter bedömer detta erforderligt. Särskild brandsyn förrättas av brandchefen eller av brandbefäl som han förordnar därtill, eller av skorstensfejarmästaren inom respektive behörighetsområde. Motiv för särskild brandsyn kan vara av flera olika slag, t ex:

- 1) då **atingen** nybyggnad helt eller delvis tagits i anspråk för sitt ändamål eller byggnad varit föremål för om- eller tillbyggnad;
- 2) då en byggnad eller anläggning inte omfattas av sotning genom skorstensfejarmästarens försorg och sålunda inte blir föremål för eldstadsbrandsyn;
- 3) då skorstensfejarmästare - i enlighet med föreskrifterna i 18 § brandstadgan - till brandchefen anmält felaktighet beträffande vilken han själv ej har rätt att meddela föreläggande om rättelse;
- 4) då kvalificerad undersökning av eldstad och/eller rökkanal måste ske utan samband med föreskriven sotning, exempelvis vid övergång från fast bränsle till flytande;
- 5) då kännedom erhålls om inträffad brand, brandtillbud, soteld eller blixtnedslag.

Andra förhållanden som motiverar särskild brandsyn är förekomsten av mässor av olika slag, julhandel o d.

Vidare kan det i vissa fall, när fara för brand misstänks föreligga, vara påkallat med särskild brandsyn i s k rivningsfastigheter eller i lokaler, där det anordnas diskotek, pubar, bingo och andra spel eller där dans- tillställningar eller andra sammankomster förekommer.

I detta sammanhang beaktas, att särskild brandsyn bör genomföras på tid då aktuell verksamhet pågår.

Vad beträffar byggarbetsplatser bör brandchefen, om påtalad brist inte avhjälpes, anmäla förhållandet till byggnadsnämnden för åtgärd.

Vissa svårigheter uppkommer i fall då brandredskap erfordras men regelbunden brandsyn inte skall ske. Detta gäller närmast områden med villa-, radhus-, kedjehus- och motsvarande bebyggelse, i fortsättningen benämnda villaområden. I dylika fall förfars lämpligen på följande sätt.

När brandchefen med hänsyn till den genomsnittliga insatstiden för de

olika villaområdena beslutat, inom vilka områden brandredskap erfordras, bör vederbörande fastighetsägare skriftligt meddelas. Sådant meddelande kan kompletteras med uttalande för den lokala pressen. I uttalandena bör bl a framhållas, att det är synnerligen viktigt att ha tillgång till effektiva förstahandsredskap inom dessa områden, där man på grund av avståndet till brandstationen inte kan påräkna brandkårshjälp förrän efter relativt lång tid. (Jfr statens brandinspektions meddelande 1966:3.)

Kontroll av att erforderlig släckmateriel finns och är funktionsduglig bör ske stickprovsmässigt och bör utföras som särskild brandsyn.

Tiden för efterbesiktning

Enligt 13 § 1 mom brandstadgan skall "föreläggande meddelas att inom viss tid vidtaga rättelse", och då föreläggande givits "skall å förut angiven tid efterbesiktning förrättas". Innebörden av begreppen "inom viss tid" liksom "å förut angiven tid" torde förstås så att brandsyneprotokollet skall ge föreskrift om, inom vilken tid förelagda åtgärder skall vidtagas (1 månad, 2 månader etc) samt att någon gång (kort tid) efter den sålunda angivna tiden efterbesiktning skall verkställas. Det torde nämligen ur praktisk synpunkt vara uteslutet att på förhand fastställa en (mer eller mindre) exakt tidpunkt för efterbesiktningen.

Menighet

Enligt lag den 4.6.1954 om besvärstid vid talan mot förvaltande myndighets beslut är besvärstiden tre veckor från det klaganden fick del av beslutet; för menighet är besvärstiden fem veckor. Med menighet avses borgerliga och kyrkliga kommuner samt landstingskommuner. Menighetens talan förs av kommunens beslutande organ. Kommunal nämnd eller styrelse åtnjuter däremot inte den längre, för menighet stadgade besvärstiden.

Brandsyneobjekt

Till de objekt som kan bli föremål för regelbunden eller särskild brandsyn bör enligt brandinspektionens uppfattning även höra säsongmässigt utnyttjade anläggningar, t ex husvagnsläger, campingplatser och andra slag av fritidsområden samt ur drift tagna fartyg¹, som används som vandrarhem eller för teater- eller andra nöjesändamål. Verksamhetens

¹ Med "ur drift tagna fartyg" menas fartyg som stadigvarande ligger förtojt vid kaj eller strand och av vars utrustning m m framgår, att det inte nyttjas till sjöfart.

art och de brandtekniska förhållandena i övrigt avgör i varje enskilt fall, till vilken objektklass dylika brandsyneobjekt skall hänföras.

Särskilda brandskyddsanordningar

Uppgifter om i vilken utsträckning särskilda brandskyddsanordningar - exempelvis automatisk vattensprinkleranläggning eller brandväg för brandkårens stegutrustning - utgjort förutsättning för beviljat byggnadslov bör införas i brandsyneliggaren och kontrolleras genom regelbunden och/eller särskild brandsyn.

Objektklass A

Objekt

Industrier, verkstäder, laboratorier, driftanläggningar (data-, el-, värme-, kraft-, teleanläggningar o d), hantverk, upplag (inkl soptippar), magasin, hangarer, garage, lantgårdar, bensinstationer o d.

Kännetecken på objektet

Byggnad, upplag eller anläggning, där närvarande personer som regel är förtrogna med förekommande risker och väl orienterade inom objektet.

Indelning av olika objekt

Brandsynefrist om 1 år

Svåröverskådlig lokal med dåliga utrymningsmöjligheter eller mycket hög brandbelastning eller byggnad, upplag eller anläggning med mycket stor risk för brands uppkomst och/eller spridning till omgivningen.

Till denna fristgrupp kan hänföras bl a plastfabriker, färg- och fernissfabriker, pyrotekniska fabriker, snickerifabriker, sågverk, textilfabriker, laboratorier med brand- eller explosionsfarlig verksamhet, hangarer, centrallageranläggningar, höglageranläggningar, brädgårdar.

Oavsett ovanstående bör till denna fristgrupp även hänföras objekt med brandcell inrymmande fler än ca 200 personer.

Lokal kan betecknas svåröverskådlig, om där förekommer omfattande varupplag eller hyllinredningar som överstiger ögonhöjd.

Mindre goda utrymningsvägar anses föreligga, om gångavståndet till närmaste utrymningsväg eller till det fria överstiger 30 m i svåröverskådlig lokal eller 60 m i lokal med god överskådlighet.

Med mycket hög brandbelastning avses värden överstigande ca 100 Mcal/m² total omslutningsyta. (Jfr Svensk Byggnorm 67, kap 37:121.)

Brandsynefrist om 2 år

Lokal med god överskådlighet samt tillfredsställande utrymningsmöjlig-

heter men med hög brandbelastning eller byggnad, upplag eller anläggning med stor risk för brands uppkomst och/eller spridning till omgivningen.

Till denna fristgrupp kan hänföras industrier, verkstäder eller hantverk med brandcell inrymmande fler än ca 50 personer, större drifanläggningar, bensinstationer inrymda i annan byggnad eller med större serviceanläggning, garage med serviceanläggning, lantgårdar med stora ekonomibygnader i trä.

Med hög brandbelastning avses värden mellan ca 50-100 Mcal/m² total omslutningsyta. (Jfr Svensk Byggnorm 67, kap 37:121.)

Brandsynfrist om 4 år

Lokal med god överskådlighet och betryggande utrymningsmöjligheter samt måttlig brandbelastning eller byggnad, upplag eller anläggning med normal risk för brands uppkomst och/eller spridning till omgivningen.

Till denna fristgrupp kan hänföras industrier, verkstäder, hantverk med brandcell inrymmande högst ca 50 personer, övriga bensinstationer, drifanläggningar och laboratorier, garage med golvyta större än 2 000 m², lantgårdar med varmlufttorkar, värmeapparater eller omfattande djuruppfödning.

Med måttlig brandbelastning avses värden mellan ca 10-50 Mcal/m² total omslutningsyta. (Jfr Svensk Byggnorm 67, kap 37:121.)

Anm 1. Lokaler med mycket goda utrymningsmöjligheter, låg brandbelastning och liten risk för brands uppkomst och/eller spridning bör kunna undantas från regelbunden brandsyn. Inom sådana lokaler kan det vara lämpligt att företa särskild brandsyn i samband med ombyggnadsarbeten eller andra förändringar för att undersöka, om förhållandena ändrats.

Anm 2. Förekomst av brandkårsansluten automatisk brandlarm- eller sprinkleranläggning kan medge, att brandsynefristen utsträcks från exempelvis ett till två år. Härvid förutsätts dock, att tillfredsställande utrymningsmöjligheter föreligger samt att snabb brandkårsinsats kan ske.

Objektklass B

Objekt

Samlingslokaler, skolor, detaljhandelsanläggningar, restauranger, utställningslokaler, museer o d.¹

Kännetecken på objektet

Många människor församlade, som i regel är dåligt orienterade inom lokalerna. Svårt att beräkna personantalet. Panik kan uppstå vid brandtillbud.

Indelning av olika objekt

Brandsynfrist om 1 år

Detaljhandelsanläggningar med försäljningslokaler, vars bryttoyta omfattar minst 2 000 m² inom samma brandcell i markplan eller till icke ringa del är förlagda i annat våningsplan än markplanet.

Skolor i två våningar i byggnad, som inte är brandsäker eller brandhärdig, samt äldre skolor i tre eller flera våningar med centralt trapphus. Skolor, där industriell och/eller hantverksmässig verksamhet bedrivs.

Samlings- eller utställningslokal för fler än ca 300 personer.

Restauranger, klubbbar, diskotek o d för fler än ca 50 personer.

Brandsynfrist om 2 år

Detaljhandelsanläggningar med försäljningslokaler, vars bruttoyta omfattar minst 800 m² inom samma brandcell i markplanet.

Skolbyggnader i två eller flera våningar. Samlingslokaler för fler än ca 150 personer.

Brandsynfrist om 4 år

Övriga samlingslokaler för fler än ca 50 personer, museer o d.

Färgaffärer och andra affärslokaler, där förvaring av brand- eller explosionsfarliga varor förekommer.

Anm. Paviljongskolor i markplanet med direkt utrymningsmöjlighet via öppningsbart fönster på låg höjd ovan mark kan normalt undantas från regelbunden brandsyn.

¹ Begreppet samlingslokal redovisas i Svensk Byggnorm 67, kap 74:02.

Objektklass C

Objekt

Vårdanläggningar, barnstugor, hotell, pensionat, vandrarhem, elevhem, militärförläggningar, kriminalvårdsanläggningar, ungdomsvårdsskolor, campingplatser, husvagnsläger o d.¹

Kännetecken på objektet

Personer som vistas inom objektet är i regel dåligt orienterade inom detta. Inom vårdanläggning kan utrymningsproblem förekomma, då vårdtagare kan vara rörelsehindrade. Ofta god bevakning och tillgång till vårdpersonal.

Indelning av olika objekt

Brandsynfrist om 1 år

Anläggning i tvåvåningsbyggnad eller högre, som inte är brandsäker eller brandhärdig eller som inrymmer fler än 50 personer.

Campingplatser eller husvagnsläger med fler än ca 100 tält respektive husvagnar.

Brandsynfrist om 2 år

Övriga vårdanläggningar, barnstugor, elevhem, militärförläggningar, kriminalvårdsanläggningar, ungdomsvårdsskolor samt tillståndspliktiga hotell, pensionat och vandrarhem.

Anm. Familjevårdhem med högst 3 vårdtagare kan normalt undantas från regelbunden brandsyn.

Barndaghem i markplan med direkt utrymningsmöjlighet via öppningsbart fönster på låg höjd kan normalt undantas från regelbunden brandsyn.

---

¹ Begreppet vårdanläggning redovisas i Svensk Byggnorm 67, kap 72:02. Begreppet hotell redovisas i Svensk Byggnorm 67, kap 71:02 samt i hotellförordningen (SFS 1966:742)

Objektklass D

Objekt

Äldre centrumbebyggelse av trä.

Flerfamiljshus i trä i tre eller flera våningar.

Byggnad för bostads- eller kontorsändamål, där brand och/eller brand- och röksäkert trapphus förekommer eller där omfattande brandvägsnät finns anordnat.

Kännetecken på objektet

Personer som vistas inom dessa objekt är i regel väl orienterade. Var och en kan i regel själv bedöma situationen och har normalt förmåga att sätta sig i säkerhet vid brand. Nödutrymning via brandkårens stegutrustning godtas vanligtvis såsom andra utrymningsväg.

Indelning av olika objekt

Brandsynefrist om 1 år

Äldre centrumbebyggelse av trä, där stor risk för snabb brandspridning föreligger.

Flerfamiljshus i trä i tre eller flera våningar.

Brandsynefrist om 2 år

Byggnader med brand- och/eller brand- och röksäkra trapphus.

Omfattande brandvägsnät inom bostadsområde.

Anm. Brandsyn bör ifråga om ovannämnda objekt omfatta byggnads gemensamhetsutrymmen (utrymningsvägar, förvaringsutrymmen o d) med avseende på risken för brands uppkomst och/eller spridning samt sådana anordningar som tillkommit för att underlätta brandstyrkas insats eller byggnadens utrymning.

Summary in English

THE NATIONAL INSPECTORATE OF FIRE SERVICES

Informative Recommendations 1971:6

Times assigned for examination of fire risks

These Informative Recommendations are intended for the guidance of the Fire Chief when he has to prescribe the times assigned for examination of fire risks. The times recommended are 1, 2 or 4 years. The establishments etc are divided into 4 classes (A, B, C and D) with regard to different kinds of activity, to the risk of personal injuries and to the actual assumptions for coming up and/or spreading of fire. You will find these classes in an appendix. Examination of fire risks as to fireplaces, chimney flues together with adjacent ventilation flues and roofs are to be carried out once a year by the chimney-sweeper.

The Fire Chief or the County Administration has besides the right and the possibility to give directions as to particular examination of fire risks. Such examinations are recommended in connection with trade fairs, Christmas trade or other gatherings of people.

